

Amnesty Internationals strategi i Finland 2022–2030

Amnestys vision och mission

Amnesty Internationals mål är en värld, där alla människor kan utöva sina mänskliga rättigheter som de beskrivs i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och andra internationella människorättsdokument.

För att vårt mål ska uppnås krävs det att regeringarna reagerar på klimatkrisen med det allvar som situationen kräver. Det behövs brådskande åtgärder för att hejda klimatuppvärmningen och förlusten av biologisk mångfald.

För att uppnå målet krävs det också att man tar itu med den ekonomiska och samhällliga ojämlikheten samt ojämlikheten mellan könen. Klyftan mellan de välbärgade och majoriteten av världens befolkning måste minska och bristerna i det globala systemet som coronapandemin har synliggjort måste åtgärdas. Den strukturella rasismen måste utrotas överallt och kvinnors och minoriteters rättigheter måste tryggas.

För att målet ska kunna uppnås krävs det också att företagen tar större ansvar än hittills för de mänskliga rättigheterna och att skattesystemet korrigeras. Dessutom måste det gå att utnyttja digitala teknologier utan affärsmodeller som bygger på spårning, vilket kränker integritetsskyddet, ger upphov till diskriminering och fördjupar polariseringen i samhället.

Amnesty Internationals uppgift är att genom sin egen verksamhet arbeta mot vår vision. Det gör vi genom att undersöka allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna och föra kampanjer mot dem. Vi tar också djärva initiativ och främjar en strukturell omvandling. Det är en enorm utmaning, som vi inte kan möta ensamma; vi behöver ett brett samarbete med andra aktörer.

De grundläggande värderingar som styr all vår verksamhet är:

- *internationell solidaritet*
- *effektivt arbete till förmån för enskilda människor*
- *forskning och verksamhet med global räckvidd*
- *de mänskliga rättigheterna är universella och odelbara*
- *opartiskhet och oberoende*
- *organisationens beslutsfattande är demokratiskt och medlemmarna respekterar varandra.*

Utgångspunkter för strategin

I centrum för denna strategi står klimatkrisen, den ökande ojämlikheten, den växande flyttningsrörelsen samt de hot som riktas mot civilsamhällets och människorättsförsvarens handlingsfrihet, såväl i Finland som internationellt. Den finländska sektionen tar tag i dessa utmaningar genom att satsa ännu mera på klimatkrisen, på att stävja dess negativa inverkan på de mänskliga rättigheterna samt på att förverkliga de ekonomiska och sociala rättigheterna, utan att ändå glömma vårt historiskt sett viktiga arbete till förmån för samvetsfångar och till försvar av kvinnors rättigheter.

Arbetet för klimaträttvisa och ekonomiska och sociala rättigheter växer i omfång och betydelse under strategiperioden och denna synvinkel märks också i våra övriga teman. I alla våra teman fäster vi stor vikt vid arbetet mot rasism och en intersektionell synvinkel. Till våra teman an knyter ofta också de människorättsutmaningar som de digitala teknologierna förorsakar, företagens ansvar för de mänskliga rättigheterna samt aktivt arbete till förmån för namngivna individer. Vi deltar också i Amnestys internationella kampanjer.

Under hela strategiperioden satsar vi på att arbeta i gemenskap, både på kansliet och med de aktiva samt med andra aktörer. Vi försöker skapa en arbetskultur som är antirasistisk och som gör slut på flerfaldig diskriminering, vi förnyar våra arbetssätt så att arbetet inte längre är knutet till fysisk närvaro på kansliet och vi utvecklar vår lokalverksamhet strategiskt.

Under strategiperioden gör vi upp tvååriga verksamhetsplaner som närmare beskriver våra målsättningar och vad vi konkret gör för att uppnå dem. Det vi har åstadkommit mäts mot målen som har ställts upp i projektplanerna.

Våra målsättningar i Finland 2030

- *Klimatkrisen identifieras som en människorättskris. I Finland arbetar regeringen och företagen aktivt för att stävja den, på ett sätt som respekterar de mänskliga rättigheterna. Regeringen håller fast vid sitt mål om 1,5 grader och utsläppen skärs ner enligt den tidtabell som klimatvetenskapen kräver.*
- *Det finländska systemet för social trygghet respekterar de mänskliga rättigheterna och alla har jämlik tillgång till hälso- och sjukvårdstjänster av hög kvalitet.*
- *I Finland är människor medvetna om rätten till mötesfrihet och de utnyttjar den. Finland stöder aktivt människorättsförsvarare.*
- *Rättigheterna i fråga om kön och sexualitet tryggas i Finland, såväl i lagstiftningen som i praktiken. I Finland vet man vad samtycke till sex innebär.*
- *Asylpolitiken i Finland respekterar de mänskliga rättigheterna och regeringen driver även detta på EU-nivå. Finland har förberett sig på klimatmigrationen i tid och på ett sätt som respekterar de skyddssökandes rättigheter.*

I vårt eget arbete:

- *Vi är en del av en internationell rörelse och i ovannämnda frågor deltar vi också i att hitta lösningar på europeisk och global nivå.*
- *Vi blir en allt större, synligare och heterogener rörelse, vars budskap når ut till beslutsfattarna och sprids brett i olika medier, även till målgrupper som är nya för oss.*
- *Värdegrunden för vårt arbete och våra arbetsmetoder tål kritisk granskning. Vi är en koldioxidneutral organisation som de anställda upplever som en bra arbetsplats.*

Prioriteringar för vårt människorättsarbete

1. Klimaträttvisa

Klimatkrisen är vår tids största människorättskris. Om vi inte kan hejda klimatuppvärmningen blir en stor del av jordklotet obeboeligt för människor. Redan nu hotas människors rätt till liv, hälsa, vatten, bostad och uppehälle av bl.a. stormar och skogsbränder. Klimatåtgärderna får dock inte leda till kränkningar av de mänskliga rättigheterna eller öka ojämlikheten. Att främja klimaträttvisa är ett nytt och växande verksamhetsfält, där vi samarbetar brett såväl med andra aktörer i Finland som internationellt inom rörelsen. Klimatet är också något som genomsyrar våra övriga teman.

År 2030:

- *Största delen av finländarna förstår att klimatkrisen är en människorättskris och de kräver att beslutsfattarna fattar effektiva och snabba beslut för att stävja den.*
- *Finlands regering och företagen i Finland tar sitt ansvar för att bromsa klimatuppvärmningen. Regeringen håller fast vid målet på 1,5 grader och utsläppen minskas i den takt som klimatvetenskapen kräver.*

- Den ekologiska omställningen i Finland har gjorts och görs på ett rättvist sätt.

2. Rätt till social trygghet och hälsa

Att främja ekonomiska och sociala rättigheter är ett nytt och centralt arbetsfält för Amnesty i Finland. Fattigdom, ojämlikhet och den underdimensionering av hälso- och sjukvårdssektorns resurser som har synliggjorts genom coronapandemin visar att det finns saker att göra på detta område också i Finland. Vi gör egen forskning och arbetar tillsammans med andra organisationer för att i främsta hand främja rätten till social trygghet och hälsa, men mot slutet av perioden kan vi också utvidga vårt arbete till andra teman.

År 2030:

- Finland har ett system för social trygghet som respekterar de mänskliga rättigheterna.
- Skillnaderna mellan olika gruppers hälsa har minskat i Finland. Alla får hälso- och sjukvård av hög kvalitet, utan diskriminering.

3. Människorättsförvarare och civilsamhället

Att civilsamhället och människorättsförvarare har handlingsfrihet är en förutsättning för att de mänskliga rättigheterna ska förverkligas, såväl i Finland som i resten av världen. I många länder hotas rätten att försvara de mänskliga rättigheterna och delta i samhällsaktivitet. Otydliga lagar, polisens användning av maktmedel och digital spårning hindrar människor från att uttrycka sina åsikter. I vårt arbete beaktar vi speciellt klimataktivism, människor som arbetar för ekonomiska och sociala rättigheter samt mångfaldsaspekter.

År 2030:

- I Finland känner människor till sin rätt att organisera sig och samlas och myndigheterna respekterar och främjar dessa rättigheter.
- Människorättsförvarare kan verka friare, utan trakasserier, och regeringen har varit med om att främja detta.
- Amnestys internationella kampanj för att slå vakt om mötesfriheten har lett till ett stort antal förändringar av både lagar och praxis i flera länder runtom i världen.

4. Rättigheter gällande kön och sexualitet

Sedan 2004 har vi framgångsrikt arbetat för kvinnors rättigheter och mot våld mot kvinnor i Finland. Vi har bidragit till en förändring av många lagar och praxis. Men vårt arbete är inte färdigt: i Finland är våld mot kvinnor samt diskriminering av personer med olika könsidentiteter och sexuella minoriteter fortfarande ett betydande människorättsproblem. Vi deltar också i den internationella rörelsens arbete för att främja rättigheterna för kvinnor, personer med olika könsidentiteter och sexuella minoriteter och vi för in ett könsperspektiv på vårt klimatarbete och arbetet för ekonomiska och sociala rättigheter.

År 2030:

- Finlands lagstiftning i frågor som rör kön och sexualitet håller en hög nivå och utgår från självbestämmanderätten. Dessa rättigheter förverkligas också i praktiken.
- I Finland förstår man vad samtycke till sex innebär.
- Tjänsterna och strukturerna för arbetet mot våld mot kvinnor är dimensionerade så att de motsvarar problemets omfattning.

5. Asylsökande och flyktingar

Sedan 2015 har skyddet för asylsökande och flyktingar försvagats i Finland och Europa. Rasistiska utspel och demonisering av asylsökande har inverkat negativt på rättigheterna för människor som behöver skydd. Eftersom flyttningsrörelserna i världen inte kommer att avta, utan snarare tillta på grund av klimatkrisen och konflikter i samband med den är detta en viktig prioritering för Amnesty.

År 2030:

- Lagstiftning och praxis gällande asylsökande och flyktingar i Finland tryggar de mänskliga rättigheterna och den offentliga debatten om flyktingar blir positivare.
- EU:s gemensamma asylpolitik respekterar de mänskliga rättigheterna.
- I Europa inser man klimatmigrationens omfattning och har förberett sig på den på ett sätt som ställer människorättsaspekterna i centrum.

6. Stärkande av människorättssystemet

För att våra målsättningar för människorättsarbetet ska förverkligas utnyttjar vi och är med om att vidareutveckla det människorättssystem som skapats i detta syfte, såväl i Finland som internationellt. Vi påverkar statsbudgeten varje år och inför val lyfter vi fram människorätsfrågor som är viktiga för oss och får in dem på agendan. Vi påverkar aktivt regeringsprogrammen.

År 2030:

- Konsekvensbedömning gällande mänskliga rättigheter ingår i allt politiskt beslutsfattande och i myndigheternas arbete. Budget- och skattepolitiken gynnar de mänskliga rättigheterna.
- De nationella strukturerna för mänskliga rättigheter har stärkts och de påverkar genomgående den finska regeringens beslut.
- I Finland finns ett system som säkrar att rekommendationerna från de internationella övervakningsorganen verkställs.
- Oavsett sammansättning för regeringen en politik som gynnar de mänskliga rättigheterna.
- Finland tar aktivt initiativ för att stärka det internationella människorättssystemet.

Perspektiv som genomsyrar alla människorättsprioriteringar

I allt arbete vi gör syns satsningarna på klimaträttvisa och på att främja ekonomiska och sociala rättigheter. I alla våra teman beaktas dessutom arbetet mot rasism och ett intersektionellt arbetssätt, det vill säga att beakta diskriminering på många grunder. Följande genomsyrar dessutom många av våra teman:

- Människorättsutmaningarna som de digitala teknologierna förorsakar
- Företagens ansvar för de mänskliga rättigheterna
- Aktivt arbete till förmån för namngivna individer
- De av Amnestys internationella kampanjer som det är vettigt för oss att delta i.

Övriga teman

Vi påverkar och informerar inte bara om ovannämnda prioriteringar, utan också i andra människorätsfrågor, antingen genom punktinsatser eller vid behov genom bredare kampanjer som drivs tillsammans med den internationella rörelsen. Det gör vi exempelvis på följande sätt:

- Vi reagerar på mycket allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna och människorättskriser i världen genom att påverka regeringar och sprida information i enlighet med den internationella rörelsens riktlinjer.
- Vi informerar årligen om dödsstraffet i världen och startar upp enskilda kampanjer till förmån för människor som hotas av avrättning eller tortyr.
- Vi följer med Finlands vapenexport och påverkar om det görs affärer som är problematiska ur människorättsynpunkt samt deltar i Amnesty's internationella projekt kring vapenhandel.

Genomgående funktioner

I allt människorättsarbete som görs kring våra huvudteman ingår också aktivism, fostran, kommunikation och medelsanskaffning. Utan dessa funktioner skulle vårt påverkansarbete inte vara lika effektivt och genom dem bygger vi också upp en människorättsrörelse där alla kan delta på många olika sätt.

1. Aktivism och människorättsfostran

År 2030:

- Vi bygger gemenskap och stöder människor som vill kunna påverka aktivt.
- Våra människorättsutbildningar är bekanta och de lockar till deltagande.
- Vi har en god förståelse för hur människor vill delta och hur fungerande dessa sätt är och vi kan betjäna dem som agerar genom oss.

2. Kommunikation, medelsanskaffning och marknadsföring

År 2030:

- Vi är en instans som medierna allt oftare vänder sig till.
- En ständigt växande och allt mera heterogen skara av människor stöder Amnesty och deltar i verksamheten.
- Vi har haft en jämn ekonomisk tillväxt under hela strategiperioden.

En stark organisation

Grunden för vårt arbete är ett välorganiserat kansli, där personalen både påverkar själva och också möjliggör aktivisters och andra aktörers verksamhet, enligt de riktlinjer som styrelsen och årsmötet har beslutat om. Vi säkrar detta genom att satsa på ledarskap, välmående i arbetet, mångfald och ekologisk hållbarhet. Vi deltar aktivt i beslutsfattandet i den internationella Amnesty-rörelsen.

År 2030:

- Vår ekonomiska förvaltning, IT-kunnandet (inklusive dataskyddet) och personalförvaltningen är på toppnivå.
- De anställda mår bra och kan utveckla sina kompetenser.
- Vår arbetsgemenskap uppvisar större mångfald och vi förnyar våra arbetsätt.
- Vi är en koldioxidneutral organisation.
- Den finländska sektionen är en aktiv och initiativrik aktör i den internationella rörelsen.